

LEIDRAAD FLORA- EN FAUNAWET

in het kader van gedragscodes beheer
groenvoorzieningen en ruimtelijke ontwikkelingen

Gemeente Naarden

Gemeente
Bussum

BTL

Advies

LEIDRAAD FLORA - EN FAUNAWET

Ruimtelijke ontwikkeling &
Beheer groenvoorzieningen

Gemeente Bussum & Naarden

COLOFON

Opgesteld door	BTL Advies BV. Parklaan 1 5061 JV Oisterwijk Postbus 385 5060 AJ OISTERWIJK t 013 52 99 555 f 013 52 99 550 e advies@btl.nl
Opdrachtgever	Gemeente Bussum / Gemeente Naarden
Projectnummer	222217
Datum	9 oktober 2013
Status	Definitief

Copyright 2013 BTL Advies B.V.:

Alle rechten zijn voorbehouden. Niets uit deze opgave mag met commerciële doeleinden worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautoriseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere wijze zonder voorafgaande toestemming van BTL Advies.

INHOUD

ALGEMENE INLEIDING

DEEL 1: TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

DEEL 2: VERGUNNINGEN EN BESTEMMINGSPLANNEN

DEEL 3: GEDRAGSREGELS UITVOERING

ALGEMENE BIJLAGE: INFORMATIE FLORA- EN FAUNAWET

ALGEMENE INLEIDING

Gevlekte witsnuitlibel

Ransuil

De natuur koesteren en beschermen

Naarden en Bussum beschikken over prachtige natuurgebieden en planten en diersoorten (flora en fauna) die het waard zijn gekoesterd en beschermd te worden. Deze natuurwaarden beperken zich niet tot het buitengebied, maar komen ook voor in de stedelijke omgeving.

Tijdens de uitvoering van beheerwerkzaamheden in het gemeentelijk groen of de realisatie van ruimtelijke ontwikkeling (bijvoorbeeld het maaien van bermen of het kappen van bomen), bestaat de kans dat er schade wordt toegebracht aan plant- en diersoorten die beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet.

Het is niet toegestaan schade toe te brengen aan beschermde soorten zonder te beschikken over een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Door werkzaamheden uit te voeren volgens de richtlijnen van een gedragscode, wordt schade of hinder aan flora en fauna voorkomen en blijven natuurwaarden behouden. Hierdoor is het voor de gemeente in veel gevallen niet meer nodig een ontheffing aan te vragen.

Bussum en Naarden zijn zeer begaan met behoud en ontwikkeling van de eigen natuurwaarden en willen daar bewust mee omgaan. Om deze reden gaan we werken met, door het ministerie van Economische Zaken, vastgestelde gedragscodes. Dit zijn hulpmiddelen voor zorgvuldig handelen ten aanzien van wettelijk beschermde flora en fauna.

Er bestaan verschillende gedragscodes, elk gericht op een bepaald beheersgebied en/of bepaalde werkzaamheden. Speciaal voor gemeenten zijn de gedragscodes “Bestendig beheer gemeentelijke groenvoorzieningen” en “Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting” beschikbaar. Bussum en Naarden gaan deze gedragscodes met deze leidraad implementeren in de organisatie.

Leidraad

De leidraad die voor u ligt, vormt een gemeente-specifieke uitwerking van de landelijk vastgestelde gedragscodes. Samen met de bijbehorende natuurwaardenkaart worden de genoemde gedragscodes concreet gemaakt voor de gemeentes Bussum en Naarden. De leidraad is een handleiding die duidelijkheid geeft over de verantwoordelijkheden van gemeente en opdrachtnemer.

Als gewerkt wordt volgens deze leidraad en de daarin opgenomen werkwijze, wordt aantoonbaar zorgvuldig gehandeld ten aanzien van flora en fauna. Goed voor de natuur en goed voor ons allemaal!

Gebruik en Leeswijzer

De leidraad maakt inzichtelijk hoe de gemeente in de rol van ontwikkelaar, beheerder, vergunningverlener en handhaver invulling geeft aan de Flora- en faunawet. De toepassing van de leidraad strekt zich daarmee uit over verschillende werkvelden (en daarmee afdelingen en teams) binnen de gemeente.

In de gedragscodes zijn taken en verantwoordelijkheden opgenomen van de gemeente en haar opdrachtnemers over de zorgvuldige omgang met flora en fauna. Taken en verantwoordelijkheden zijn in deze leidraad nader uitgewerkt. Op hoofdlijnen is de gemeente als opdrachtgever verantwoordelijk om de opdrachtnemer te voorzien van informatie (waaronder verspreidingsgegevens van beschermde soorten). De opdrachtnemer (aannemer of eigen dienst) moet hierop zijn werkzaamheden aanpassen. Vervolgens houdt de gemeente als opdrachtgever tijdens de uitvoering toezicht op een zorgvuldige handswijze.

De leidraad is opgesplitst in drie delen. Onderstaand schema geeft een toelichting op de inhoud van deze delen en geeft aan voor wie welk deel is bedoeld.

Delen leidraad Flora- en faunawet	Voor wie?
Deel 1: taken- en verantwoordelijkheden Toelichting op taken- en verantwoordelijkheden in het kader van de Flora- en faunawet op functionarisniveau en per projectfase. Met behulp van blokschema's is per projectfase beschreven wie welke taken- en verantwoordelijkheden heeft en wanneer (welk moment) deze uitgevoerd moeten worden. Ook is aangegeven welke hulpmiddelen hierbij gebruikt kunnen worden.	Planvormer, vergunningverlener, projectleider, werkvoorbereider/bestekschrijver, toezichthouder, uitvoerende medewerker, aannemer
Deel 2: vergunningen en bestemmingsplannen Gemeente in de rol van initiatiefnemer/ontwikkelaar en vergunningverlener. Toelichting op wijze van vergunningaanvraag en -verlening in het kader van de FFW/NB-wet en de manier waarop de FFW opgenomen moet worden in bestemmingsplannen.	Planvormer, vergunningverlener
Deel 3: gedragsregels uitvoering Regels over hoe in de uitvoering op een zorgvuldige wijze met beschermde flora en fauna moet worden omgegaan, afgestemd op de soorten die in beide gemeenten voorkomen.	Werkvoorbereider/bestekschrijver, toezichthouder, uitvoerende medewerker, aannemer

LEIDRAAD FLORA- EN FAUNAWET

in het kader van gedragscodes beheer
groenvoorzieningen en ruimtelijke ontwikkelingen

Algemene bijlage: informatie FFW

Gemeente Naarden

Gemeente
Bussum

BTL

Advies

ALGEMENE BIJLAGE: INFORMATIE FLORA- EN FAUNAWET

Achtergronden Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (25 mei 1998) welke per 1 april 2002 is vastgesteld, heeft tot doel in het wild levende planten en dieren te beschermen met het oog op de instandhouding van soorten, inclusief belangrijke onderdelen van hun leefgebied. Welke soorten beschermd zijn, staat in de wet en in diverse besluiten en regelingen ter uitwerking daarvan. De als bedreigd beschouwde soorten zijn bijvoorbeeld opgenomen per soortengroep in de lijst *Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten* (Besluit van 28 november 2000, houdende aanwijzing van dier- en plantensoorten ingevolge de Flora- en faunawet). De Flora- en faunawet is ontstaan uit verschillende Nederlandse soortbeschermingswetten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse doorwerking gekregen.

De Flora- en faunawet gaat uit van het 'neen, tenzij' beginsel. Dit houdt in dat in beginsel alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde dieren en planten verboden zijn. In de Flora- en Faunawet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse planten- en diersoorten verboden is. De verbodsbepalingen die mogelijk overtreden kunnen worden bij regulier beheer of bij ruimtelijke ingrepen zijn hieronder weergegeven. Bij verschillende werkzaamheden, vooral op het gebied van ruimtelijke ingrepen, zullen handelingen worden verricht die een overtreding van de verbodsbepalingen tot gevolg kunnen hebben.

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13. Het is verboden inheemse en uitheemse beschermde plant- en diersoorten in- en uit te voeren, te verhandelen of in het bezit te hebben.

Slechts onder strikte voorwaarden zijn afwijkingen van de in de Flora- en faunawet omschreven verbodsbepalingen mogelijk. De Flora- en faunawet biedt hiervoor de

mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen voor bepaalde handelingen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid vrijstellingen te krijgen. In dat geval moet bij de uitvoering van werkzaamheden de gedragscode worden toegepast.

De zorgplicht is in de Flora- en faunawet gedefinieerd in artikel 2:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht heeft een bredere invloed als de verbodsbepalingen:

- onder de zorgplicht worden alle in het wild levende planten en dieren beschermd, terwijl enkel de beschermde soorten binnen de verbodsbepalingen genoemd worden;
- de verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan handelingen of maatregelen, terwijl de zorgplicht ook het achterwege laten van maatregelen omvat.

Schema vrijstellingen Flora- en faunawet.

Het is van belang te weten wanneer er sprake is van algemene zorgplicht, een vrijstelling van verbodsbepalingen, wanneer je nog met een gedragscode kunt werken en wanneer de ontheffingsaanvraag van toepassing is. In onderstaand figuur is weergegeven wanneer wat van toepassing is.

		Activiteit	
		bestendig beheer bestendig gebruik	Ruimtelijke ontwikkeling niet bestendig gebruik
Niet beschermde soorten		A	A
Tabel 1 soorten		V	V
Tabel 2 soorten		G	G
Vogels	Algemene soorten	G*	G*
	schaars	G*	G*
	zeldzaam	G*	G*
	niet jaarrond beschermd (categorie 5), maar inventarisatie gewenst	G*	G*
	jaarrond beschermd	G*	O
Tabel 3 soorten		G*	O

Legenda

A	Algemene zorgplicht
V	Vrijstelling, algemene zorgplicht
G	Gedragscode
G*	Gedragscode (beperking t.o.v. verontrusten)
O	Ontheffing

Indeling beschermde soorten uit vrijstellingsbesluit

Het *Besluit van 10 september 2004, houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, ook wel 'Vrijstellingsbesluit' of 'AMvB' art. 75' genoemd, onderscheidt drie categorieën beschermde soorten:

Tabel 1 - Algemeen beschermde soorten: algemene vrijstelling van ontheffingsplicht

Het betreft een aantal algemeen voorkomende planten- en diersoorten, waarvoor in beginsel een vrijstelling van de ontheffingsplicht geldt indien men voldoende algemene voorzorgsmaatregelen neemt.

Tabel 2 - Overige beschermde soorten: vrijstelling met gedragscode of ontheffing

Het betreft een aantal minder algemene, veelal zeldzame en/of bedreigde soorten waarvoor altijd een ontheffing vereist is voor schadelijke ingrepen, tenzij men werkt met behulp van een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik, ruimtelijke ontwikkelingen en inrichtingen.

Tabel 3 - Streng beschermde soorten: vrijstelling met gedragscode of ontheffing

Het betreft zeldzame en veelal bedreigde soorten, welke zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de AMvB. Voor ruimtelijke ontwikkelingen en inrichtingen geldt dat wanneer de streng beschermde soorten schade ondervinden van de werkzaamheden, altijd een ontheffing aangevraagd moet worden, er geldt dan geen vrijstelling met gedragscode. Een gedragscode is voor streng beschermde soorten derhalve niet van toepassing op werkzaamheden die vallen onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkelingen en inrichtingen'.

Ongeacht de beschermingsstatus van de soort geldt altijd de algemene zorgplicht.

Vogels

De inheemse vogelsoorten van Nederland zijn niet in de tabellen opgenomen. Alle vogels in Nederland zijn in de Flora- en faunawet opgenomen als overige beschermde soort. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord of vernietigd, zijn verboden. Voor werkzaamheden die zijn opgenomen in een gedragscode geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens die gedragscode. Voor alle andere werkzaamheden moet een ontheffing aangevraagd worden. Voor vogels geldt overigens dat vooral bij uitvoering van werkzaamheden in het broedseizoen (15 maart tot en met 15 juli) sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen.

De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen.

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Vrijstelling van verbodsbepaling 10 (opzettelijk verontrusten) voor streng beschermde soorten (tabel 3) is voor bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen en inrichtingen wettelijk gezien niet mogelijk. Het opzettelijk verontrusten van soorten ten behoeve van bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen en inrichtingen is dus niet toegestaan.

Indeling werkzaamheden uit vrijstellingsbesluit

Het Vrijstellingsbesluit bevat vrijstellingen voor de volgende drie categorieën van werkzaamheden:

- Bestendig beheer en onderhoud
- Bestendig gebruik
- Ruimtelijke ontwikkelingen en inrichtingen

Voor werkzaamheden die niet binnen één van de bovenstaande categorieën vallen, moet ontheffing aangevraagd worden, tenzij men in staat is om het werk uit te voeren zonder dat schadelijke effecten optreden voor overige (tabel 2) of streng (tabel 3) beschermde soorten op de bewuste locatie.

Beschermde soorten zijn in de AMvB art. 75 (versie 16 juni 2005) verdeeld naar algemene soorten (tabel 1), overige soorten (tabel 2) en soorten bijlage IV Habitatrichtlijn/bijlage 1 AMvB, oftewel streng beschermde soorten (tabel 3). Hierin is tevens de Rode Lijst van 2004 opgenomen ^(R). Het komt regelmatig voor dat nieuwe beschermde soorten worden toegevoegd of van de lijst verdwijnen. De meest actuele tabellen met beschermde soorten kunnen worden geraadpleegd op de website van het ministerie van EZ:
http://mineleni.nederlandsesoorten.nl/get?show=legislationList&site=eleni.db&view=eleni.db&id=i000253&page_alias=&legislation=Flora-

Tabel 1: algemene soorten

Zoogdieren

aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
bunzing	<i>Mustela putorius</i>
dwerfspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
egel	<i>Erinaceus europeus</i>
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
haas	<i>Lepus europeus</i>
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
mol	<i>Talpa europea</i>
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
ree	<i>Capreolus capreolus</i>
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
vos	<i>Vulpes vulpes</i>
wezel	<i>Mustela nivalis</i>
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>

Reptielen en amfibieën

bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>
kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>

Mieren

behaarde rode bosmier	<i>Formica rufa</i>
kale rode bosmier	<i>Formica polyctena</i>
stronkmier	<i>Formica truncorum</i>
zwartrugbosmier	<i>Formica pratensis</i>

Slakken

wijngaardslak	<i>Helix pomatia</i>
---------------	----------------------

Vervolg tabel 1: algemene soorten

Vaatplanten

aardaker	<i>Lathyrus tuberosus</i>
akkerklokje	<i>Campanula rapunculoides</i>
brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>
breed klokje	<i>Campanula latifolia</i>
dotterbloem*	<i>Caltha palustris</i>
gewone vogelmelk	<i>Ornithogalum umbellatum</i>
grasklokje	<i>Campanula rotundifolia</i>
grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>
kleine maagdenpalm	<i>Vinca minor</i>
knikkende vogelmelk	<i>Ornithogalum nutans</i>
koningsvaren	<i>Osmunda regalis</i>
slanke sleutelbloem	<i>Primula elatior</i>
zwanebloem	<i>Butomus umbellatus</i>

*m.u.v. spindotterbloem ^R

Tabel 2: overige soorten

Zoogdieren

damhert ^R	<i>Dama dama</i>
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
grijze zeehond ^R	<i>Halichoerus grypus</i>
grote bosmuis ^R	<i>Apodemus flavicollis</i>
steenmarter	<i>Martes foina</i>
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>

Reptielen en amfibieën

alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>
levendbarende hagedis	<i>Lacerta vivipara</i>

Dagvlinders

moerasparelmoervlinder ^R	<i>Euphydryas aurinia</i>
vals heideblauwtje ^R	<i>Lycaeides idas</i>

Vissen

bermpje	<i>Noemacheilus barbatulus</i>
kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>
meerval	<i>Silurus glanis</i>
rivierdonderpad	<i>Cottus gobio</i>

Vaatplanten

aangebrande orchis ^R	<i>Orchis ustulata</i>
aapjesorchis ^R	<i>Orchis simia</i>
beenbreek ^R	<i>Narthecium ossifragum</i>
bergklokje	<i>Campanula rhomboidalis</i>
bergnachtorchis ^R	<i>Platanthera chlorantha</i>
bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>
blaasvaren ^R	<i>Cystopteris fragilis</i>
blauwe zeedistel	<i>Eryngium maritimum</i>
bleek bosvogeltje ^R	<i>Cephalantera damasonium</i>
bokkenorchis ^R	<i>Himantoglossum hircinum</i>
brede orchis ^R	<i>Dactylorhiza majalis majalis</i>
bruinrode wespenorchis ^R	<i>Epipactis atrorubens</i>
daslook	<i>Allium ursinum</i>
dennenorchis ^R	<i>Goodyera repens</i>

Vervolg tabel 2: overige soorten

duitse gentiaan ^R	<i>Gentianella germanica</i>
franjugentiaan ^R	<i>Gentianella ciliata</i>
geelgroene wespenorchis ^R	<i>Epipactis muelleri</i>
gele helmblom	<i>Pseudofumaria lutea</i>
gevlekte orchis ^R	<i>Dactylorhiza maculata</i>
groene nachtorchis ^R	<i>Coeloglossum viride</i>
groensteel ^R	<i>Asplenium viride</i>
grote keverorchis ^R	<i>Listera ovata</i>
grote muggenorchis ^R	<i>Gymnadenia conopsea</i>
gulden sleutelbloem ^R	<i>Primula veris</i>
harlekijn ^R	<i>Orchis morio</i>
herfstschroeforchis ^R	<i>Spiranthes spiralis</i>
hondskruid ^R	<i>Anacamptis pyramidalis</i>
honingorchis ^R	<i>Hermidium monorchis</i>
jeneverbes ^R	<i>Juniperus communis</i>
klein glaskruid	<i>Parietaria judaica</i>
kleine keverorchis ^R	<i>Listera cordata</i>
kleine zonnedaauw ^R	<i>Drosera intermedia</i>
klokjesgentiaan ^R	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
kluwenklokje ^R	<i>Campanula glomerata</i>
koraalwortel ^R	<i>Corallorhiza trifida</i>
kruisbladgentiaan ^R	<i>Gentiana cruciata</i>
lange ereprijs	<i>Veronica longifolia</i>
lange zonnedaauw ^R	<i>Drosera anglica</i>
mannetjesorchis ^R	<i>Orchis mascula</i>
maretak	<i>Viscum album</i>
moeraswespenorchis ^R	<i>Epipactis palustris</i>
muurbloem ^R	<i>Erysimum cheiri</i>
parnassia ^R	<i>Parnassia palustris</i>
pijlscheefkelk ^R	<i>Arabis hirsuto sagittata</i>
poppenorchis ^R	<i>Aceras anthropophorum</i>
prachtklokje	<i>Campanula persicifolia</i>
purperorchis ^R	<i>Orchis purpurea</i>
rapunzelklokje ^R	<i>Campanula rapunculosa</i>
rechte driehoeksvaren ^R	<i>Gymnocarpium robertianum</i>
rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis</i>
	<i>praetermissa</i>
ronde zonnedaauw ^R	<i>Drosera rotundifolia</i>

Vervolg tabel 2: overige soorten

rood bosvogeltje ^R	<i>Cephalanthera rubra</i>
ruig klokje	<i>Campanula trachelium</i>
schubvaren ^R	<i>Ceterach officinarum</i>
slanke gentiaan ^R	<i>Gentianella amarella</i>
soldaatje ^R	<i>Orchis militaris</i>
spaanse ruiter ^R	<i>Cirsium dissectum</i>
steenanjer ^R	<i>Dianthus deltoides</i>
steenbreekvaren	<i>Asplenium trichomanes</i>
stengelloze sleutelbloem ^R	<i>Primula vulgaris</i>
stengelomvattend havikskruid ^R	<i>Hieracium amplexicaule</i>
stijf hardgras ^R	<i>Catapodium rigidum</i>
tongvaren	<i>Asplenium scolopendrium</i>
valkruid ^R	<i>Arnica montana</i>
veenmosorchis ^R	<i>Hammarbya paludosa</i>
veldgentiaan ^R	<i>Gentianella campestris</i>
veldsalie ^R	<i>Salvia pratensis</i>
vleeskleurige orchis ^R	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
vliegenorchis ^R	<i>Ophrys insectifera</i>
vogelnestje ^R	<i>Neottia nidus-avis</i>
voorjaarsadonis	<i>Adonis vernalis</i>
wantsenororchis ^R	<i>Orchis coriophora</i>
waterdrieblad ^R	<i>Menyanthes trifoliata</i>
weideklokje ^R	<i>Campanula patula</i>
welriekende nachtorchis ^R	<i>Platanthera bifolia</i>
wilde gagele ^R	<i>Myrica gale</i>
wilde herfsttijloos	<i>Colchicum autumnale</i>
wilde kievitbloem ^R	<i>Fritillaria meleagris</i>
wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>
wit bosvogeltje ^R	<i>Cephalanthera longifolia</i>
witte muggenororchis ^R	<i>Pseudorchis albida</i>
zinkviooltje ^R	<i>Viola lutea calaminaria</i>
zomerklokje ^R	<i>Leucorum aestivum</i>
zwartsteel	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>

Kevers

vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>
---------------	-----------------------

Kreeftachtigen

rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>
--------------	------------------------

Vogels

alle inheemse vogels

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

Bijlage 1 AMvB

Zoogdieren

das	<i>Meles meles</i>
boomarter ^R	<i>Martes martes</i>
eikelmuis ^R	<i>Eliomys quercinus</i>
gewone zeehond ^R	<i>Phoca vitulina</i>
veldspitsmuis ^R	<i>Crocidura leucodon</i>
waterspitsmuis ^R	<i>Neomys fodiens</i>

Reptielen en amfibieën

adder ^R	<i>Vipera berus</i>
hazelworm ^R	<i>Anguis fragilis</i>
ringslang ^R	<i>Natrix natrix</i>
vinpootsalamander ^R	<i>Triturus helveticus</i>
vuursalamander ^R	<i>Salamandra salamandra</i>

Vissen

beekprik ^R	<i>Lampetra planeri</i>
bittervoorn ^R	<i>Rhodeus cericeus</i>
elrits ^R	<i>Phoxinus phoxinus</i>
gestippelde alver ^R	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
grote modderkruiper ^R	<i>Misgurnus fossilis</i>
rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>

Dagvlinders

bruin dikkopje ^R	<i>Erynnis tages</i>
dwergblauwtje ^R	<i>Cupido minimus</i>
dwergdikkopje ^R	<i>Thymelicus acteon</i>
groot geaderd witje ^R	<i>Aporia crataegi</i>
grote ijsvogelvlinder ^R	<i>Limenitis populi</i>
heideblauwtje ^R	<i>Plebejus argus</i>
iepepage ^R	<i>Strymonidia w-album</i>
kalkgraslanddikkopje ^R	<i>Spialia sertorius</i>
keizersmantel ^R	<i>Argynnis paphia</i>
klaverblauwtje ^R	<i>Cyaniris semiargus</i>
purperstreepparelmoervlinder ^R	<i>Brenthis ino</i>
rode vuurvlinder ^R	<i>Palaeochrysophanus hippothoe</i>
rouwmantel ^R	<i>Nymphalis antiopa</i>
tweekleurig hooibeestje ^R	<i>Coenonympha arcania</i>
veenbesparelmoervlinder ^R	<i>Bolaria aquilonais</i>
veenhooibeestje ^R	<i>Coenonympha tullia</i>
veldparelmoervlinder ^R	<i>Melitaea cinxia</i>
woudparelmoervlinder ^R	<i>Melitaea diamina</i>
zilvervlek ^R	<i>Clossiana euphrosyne</i>

Vervolg tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

Vaatplanten

groot zeegras^R *Zostera marina*

Bijlage IV HR

Zoogdieren

baardvleermuis *Myotis mystacinus*
 bechstein's vleermuis^R *Myotis bechsteinii*
 bever^R *Castor fiber*
 bosvleermuis *Nyctalus leisleri*
 brandt's vleermuis^R *Myotis brandtii*
 bruinvis^R *Phocoena phocoena*
 euraziatische lynx *Lynx lynx*
 franjestaart^R *Myotis nattereri*
 gewone dolfin *Delphinus delphis*
 gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*
 gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*
 grijze grootoorvleermuis^R *Plecotus austriacus*
 grote hoefijzerneus *Rhinolophus ferrumequinum*
 hamster^R *Cricetus cricetus*
 hazelmuis^R *Muscardinus avellanarius*
 ingekorven vleermuis^R *Myotis emarginatus*
 kleine dwergvleermuis *Pipistrellus pygmaeus*
 kleine hoefijzerneus^R *Rhinolophus hipposideros*
 laatvlieger *Eptesicus serotinus*
 meervleermuis *Myotis dasycneme*
 mopsvleermuis *Barbastella barbastellus*
 nathusius' dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*
 noordse woelmuis^R *Microtus oeconomus*
 otter^R *Lutra lutra*
 rosse vleermuis *Nyctalus noctula*
 tuimelaar^R *Tursiops truncatus*
 tweekleurige vleermuis *Vespertilio murinus*
 vale vleermuis^R *Myotis myotis*
 watervleermuis *Myotis daubentonii*
 wilde kat *Felis silvestris*
 witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus*
 witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*

Vissen

houting *Conegonus oxyrrhynchus*
 steur^R *Acipenser sturio*

Vervolg tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

Vervolg Bijlage IV HR

Reptielen en amfibieën

boomkikker^R *Hyla arborea*
 geelbuikvuurpad^R *Bombina variegata*
 gladde slang^R *Coronella austriacus*
 heikikker^R *Rana arvalis*
 kamsalamander^R *Triturus cristatus*
 knoflookpad^R *Pelobates fuscus*
 muurhagedis^R *Podarcis muralis*
 poelkikker^R *Rana lessonae*
 rugstreepad *Bufo calamita*
 vroedmeesterpad^R *Alytes obstetricans*
 zandhagedis^R *Lacerta agilis*

Dagvlinders

donker pimperlauwtje^R *Maculinea nausithous*
 grote vuurvlinder^R *Lycaena dispar*
 pimperlauwtje^R *Maculinea teleius*
 tijmlauwtje^R *Maculinea arion*
 zilverstreephooibeestje^R *Coenonympha hero*

Libellen

bronslibel *Oxygastra curtisii*
 gaffellibel^R *Ophiogomphus cecilia*
 gevlekte witsnuitlibel^R *Leucorrhinia pectoralis*
 groene glazenmaker^R *Aeshna viridis*
 noordse winterjuffer^R *Sympecma paedisca*
 oostelijke witsnuitlibel^R *Leucorrhinia albifrons*
 rivierrombout^R *Stylurus flavipes*
 sierlijke witsnuitlibel^R *Leucorrhinia caudalis*

Vaatplanten

drijvende waterweegbree^R *Luronium natans*
 groenknolorchis^R *Liparis loeselii*
 kruipend moerasscherm^R *Apium repens*
 zomerschroeforchis^R *Spiranthes aestivalis*

Kevers

brede geelrandwaterroofkever *Dytiscus latissimus*
 gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus*
 heldenbok *Cerambyx cerdo*
 juchtleerkever *Osmoderma eremita*

Tweekleppigen

bataafse stroommossel^R *Unio crassus*

Lijst jaarrond beschermde vogelnesten

soort	flora en fauna	rode lijst	vogel	bron	Categorie vaste nesten
steenuil	overige	x			1
gierzwaluw	overige				2
huismus	overige	x			2
roek	overige				2
grote gele kwikstaart	overige		x		3
kerkuil	overige				3
oehoe	overige		x		3
ooievaar	overige		x		3
slechtvalk	overige				3
boomvalk	overige				4
buizerd	overige				4
havik	overige		x		4
ransuil	overige		x		4
sperwer	overige		x		4
wespendief	overige		x		4
zwarte wouw	overige				4
blauwe reiger	overige				5
boerenzwaluw	overige				5
bonte vliegenvanger	overige				5
boomklever	overige				5
boomkruiper	overige		x		5
bosuil	overige		x		5
brilduiker	overige	x			5
draaihals	overige				5
eidereend	overige				5
ekster	overige				5
gekraagde roodstaart	overige				5
glanskop	overige				5
grauwe vliegenvanger	overige	x			5
groene specht	overige	x	x		5
grote bonte specht	overige		x		5
hop	overige		x		5
huiszwaluw	overige		x		5
ijsvogel	overige				5
kleine bonte specht	overige				5
kleine vliegenvanger	overige				5
koolmees	overige				5
kortsnavelboomkruiper	overige	x			5
oeverzwaluw	overige				5
pimpelmees	overige				5
raaf	overige	x	x		5
ruigpootuil	overige				5
spreeuw	overige				5
tapuit	overige	x			5
torenvalk	overige		x		5
zeearend	overige				5
zwarte kraai	overige				5
zwarte mees	overige				5
zwarte roodstaart	overige				5
zwarte specht	overige				5